
INGEBOEKT

1. GIDS VOOR VOOR VERDWAALDEN IN HET JEUGDLAND

Jacques Vos, Fictie en Feit. Over de didactiek van het jeugdboek in de klas Muusses, Purmurend, 1981 (pp. 246; prijs 570 fr.)

'Zeventien jaar geleden verliet i. als volledig bevoegd onderwijzer de kweekschool. Gedurende mijn opleiding had ik me moeten verdiepen in de literatuurgeschiedenis, de grammatika van het Nederlands, in allerlei taalkundige onderwerpen en in de stilistiek. Over kinderen jeugdliteratuur had ik niet veel informatie verkregen'.

Voor velen een erg herkenbare bewering mogen we (helaas) wel veronderstellen. En met deze uitspraak opent J. Vos zijn boek. Het is méér geworden dan een bilan van 17 Jaar ervaring met literatuuronderwijs. Het boek is uitgegroeid tot een erg genuanceerde, persoonlijke synthese van de belangrijkste literatuur die er momenteel bestaat rond de didactiek van het jeugdboek. Daarbij heeft hij zich niet beperkt tot het Nederlandstalig aanbod, maar toont hij ook aan dat er in de Angelsaksische en Duitse bronnen ook heel wat mos-terd te halen valt. Jammer dat hij voor wat dit laatste betreft dikwijls de vertaalsleutel "vergeet" te hanteren.

De waarde van het boek lijkt ons echter vooral te liggen in de thematisch logische structurering van het boek, waardoor hij erin slaagt elk onderwerp zorgvuldig te klasseren en te belichten vanuit een aantal mogelijke invalshoeken. Meestal exemplarisch, zonder zich daarbij te laten strikken in het doolhof van de volledigheidstrang.

Welke onderwerpen worden zoal behandeld? Het boek begint bij een vrij theoretische opwarmer (of afschrikker) waarin hij o.a. zijn kommunikatief en methodologisch uitgangspunt schetst; vervolgens een behandeling van een aantal factoren die al dan niet het leesgedrag beïnvloeden; een pleidooi voor de individualisering van het leesonderwijs; de dualiteit in het concept van het jeugdboek tussen een realistisch of een fantastisch uitgangspunt m.a.w. is ons literatuuronderwijs op leesplezier of op inzicht gericht, met daaraan gekoppeld vragen als "waarom lezen jongeren?", "In hoeverre kunnen boeken hen beïnvloeden?"; de determinerende invloed van verschillende leesmethodes (o.a. thematische leesmethode vs. structuur-lezen);

de diverse wetenschappelijke benaderingen van jeugdliteratuur...

Ik heb met opzet even het vijfde hoofdstuk overgeslagen, nl. rond "Werken met het jeugdboek in de klas". Hier passeert een groot gamma konkrete werkvormen voor het werken met jeugdboeken de revue. Niet zomaar een vrijblijvend défilé, maar een kritische belichting naar doelstelling, rendement en persoonlijke voorkeur. Eindelijk krijgen bijvoorbeeld vormen als 'vertellen' en 'voorlezen' weer eens een flinke wind in de rug. Jammer echter dat soms de konkrete illustraties van de werkvormen een beetje inspiratieloos zijn, te algemeen blijven en zeker niet altijd boegbeelden van originaliteit zijn. Daarentegen is bijvoorbeeld de illustratie van de thematische benadering a.d.h.v. het thema "heksen" meer dan lezenswaardig. Ook de didaktische tips en lektuursuggesties verspreid over het hele boek, maken de mindergoeden onder de voorbeelden zeker goed.

Dit boek is werkelijk een aanrader voor al diegenen die een beetje stuurloos zijn geraakt door de enorme stroomversnelling die in de jeugdliteratuur heerst. Bij het lezen van dit boek bekruipt je de zin om de ene passage na de andere te onderlijnen. Alleen jammer dat het boek vrij duur is uitgegeven. Een ietwat minder luxueuze uitga-ve en een wat minder breedvoerige lay-out, zou het geheel geenszins schaden....

Luuk Van Waes

2. HET PROBLEEM VAN DE PROBLEEMLITERATUUR

Chris Versteyleen, "Vandaag lezen & morgen leven". De Sikkel, Malle, 1981 (pp. 74-prijs : 164 fr.).

De bedoeling van dit werkje is om één aspect van de jeugdliteratuur te behandelen, nl. de literatuur voor hen die het kinderboek ont-groeid zijn en op de drempel staan van de volwassen literatuur. De auteur behandelt deze overgangsliteratuur door allereerst een taakverdeling voor te stellen voor de promotie en begeleiding van de lektuur van jongeren (gaande van de rol voor leerkrachten tot ouders, bibliothekarissen, ...).

Daarna bespreekt hij een aantal thema's die aan bod komen in de probleemliteratuur en die manier waarop ze in een aantal boeken be-handeld worden o.a. groei naar volwassenheid, gezin, seksualiteit, oorlog... Het boekje sluit met een ietwat uitgebreidere literatuur-lijst rond elk van de behandelde thema's